

Vrata Indije u Mumbaiju, najvećoj luci na Arapskom moru

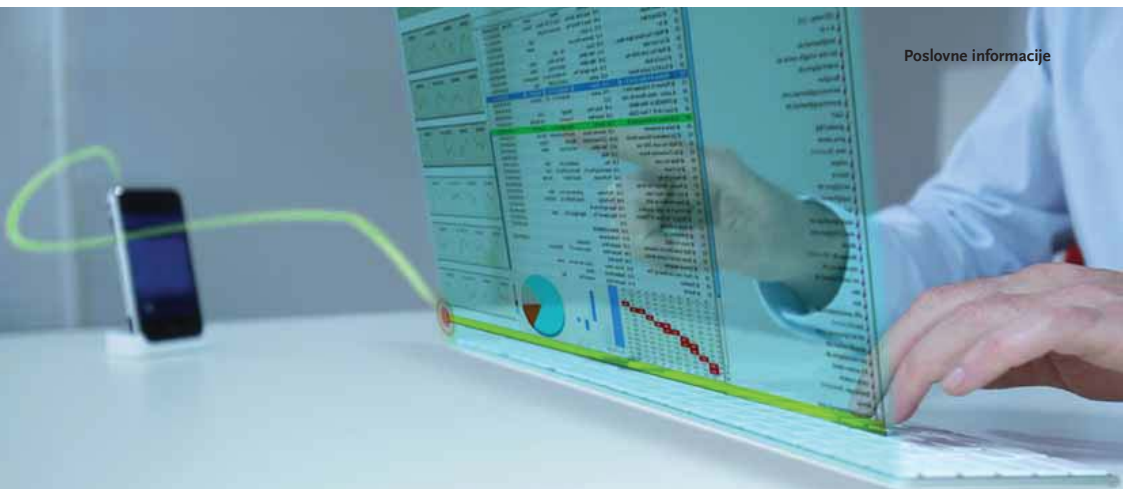
Za većinu stranih ulaganja na snazi je tzv. „automatsko odobrenje“, što podrazumijeva neuvjetovanje stranog ulaganja odobrenjem Vlade ili središnje banke.

Koreja, Japan, Njemačka, Australija, Malezija, Izrael i Nizozemska. U većini industrija, uključujući telekomunikacije, privatnu eksploataciju i preradu nafte i plina te građevnu industriju, moguća su strana ulaganja u stopostotnom stranom vlasništvu. To naročito vrijedi za ulaganja u izvozno-proizvodnim zonama, posebnim ekonomskim zonama ili softverskim tehnološkim parkovima. Za većinu stranih ulaganja

na snazi je tzv. „automatsko odobrenje“, što podrazumijeva neuvjetovanje stranog ulaganja odobrenjem Vlade ili središnje banke. Izravna strana ulaganja do 51% automatski su odobrena ako je posrijedi izvozna djelatnost. Za strana ulaganja još uvijek je zatvoren poljoprivredni sektor (osim plantaža čaja), lokalni kolektivni investicijski fondovi, igre na sreću, nekretnine, maloprodaja, atomska energija i željeznice. Dok su posljednjih nekoliko godina u indijskom gospodarstvu dominirala strana ulaganja, čiji je veći dio bio usmjeren na preuzimanja postojećih poduzeća nego na stvaranje novih proizvodnih kapaciteta, sve se više bilježi promjena trenda u korist stopostotnog rasta domaćih ulaganja.

Poslovni običaji

Indijci su izrazito otvoreni za tržišni način razmišljanja i pristupanja poslu. To vrijedi i za poslovne običaje i navike koje su već preuzeti od „zapadnog“ svijeta, dobrim dijelom zahvaljujući iskustvu iz vremena britanskog kolonijalizma. Glavni je poslovni jezik u Indiji engleski jezik. U ophođenju s Indijcima vrlo je važno odnositi se s mnogo poštovanja prema njihovoj vjeri. U mjestima bogoslužja potrebno je izuzeti cipele, a u nekima je potrebno skinuti i kožni remen. S velikim poštovanjem ophodi se i sa ženama te se izbjegava kontakt s prosjacima. Kod poziva na večeru toleriraju kašnjenje do 15 minuta, a hranu Indijci većinom konzumiraju rukom, bez pribora, tako da se na privatnim večerama preporuča slijediti primjer domaćina. ■

Rast tržišta poslovnih informacija

Smanjenje rizika nužno je za uspješno i sigurno poslovanje. Sve veći broj poslovnih subjekata počinje uvidati važnost posjedovanja kvalitetnih i pouzdanih poslovnih informacija na kojima mogu temeljiti poslovanje.

Pripremila: Aleksandra Zrinušić

Sukladno aktualnim gospodarskim (ne)prilikama, negativno gospodarsko okruženje stvara potrebu preventivne kontrole, odnosno preventivne zaštite poslovnih aktivnosti, a iz perspektive likvidnosti partnera, potencijalne blokade partnera, osmišljavanja i realizacije rabatne politike. Prema riječima Benjamina Cerovca, direktora Bisnode Hrvatska, ova potreba svojstvena je svim gospodarskim okruženjima u trenutcima negativnih trendova. Međutim, brojni poslovni subjekti počinju uvidati važnost posjedovanja kvalitetnih i pouzdanih poslovnih informacija, koje mogu upotrijebiti u svojem poslovanju, odnosno na kojima mogu temeljiti svoje poslovanje.

Provjera pravnog subjekta

Smanjenje rizika u poslovanju danas nužno je za uspješno i sigurno poslovanje. Kako bi poduzeće spretno i sretno plivalo u ovim kriznim, tj. recesijskim vremenima nužno je kontinuirano praćenje ne samo njegovih kupaca, već i dobavljača te samog tržišta. Kako kaže Veljko Drakulić, Managing Director, Bonline d.o.o., vremena u kojima se posao sklappao isključivo na povjerenje polako su iza nas i poduzeća se sve više okreću profesionalnim firmama čiji je zadatak analiza rizičnosti poduzeća.

- Postoji više vrsta proizvoda pomoću kojih se može procijeniti rizik poslovanja s poduzećem, a posebno bih izdvojio bonitetni pretraživač pomoću kojeg u bilo kojem trenutku možete provjeriti rejting pojed-

ne firme, status računa, financijske podatke za zadnjih nekoliko godina i dr. Ukoliko poduzeće izvozi, svakako je nužno provjeriti kreditnu sposobnost poslovnog partnera iz inozemstva koja se pak može provjeriti putem bonitetnog izvještaja za strana poduzeća. Bonitetno izvješće sadrži kompletnu „krvnu sliku“ jednog poduzeća. Sadrži mnogo kvalitetnih informacija za donošenje poslovnih odluka, a posebno bih izdvojio podatke o rejtingu, kreditnoj sposobnosti, blokadi računa, financije, nekretnine i pokretnine, vlasničku strukturu, pravne odnose, temeljni kapital i dr. - navodi Drakulić.

Softveri za upravljanje poslovanjem

Razina znanja o softverima za upravljanje poslovanjem je danas u Hrvatskoj prilično raznovrsna. Kako kaže Ivanka Zadro, direktorica Sektora standardnih poslovnih rješenja u tvrtki IN2, prema dosadašnjem iskustvu može se reći kako svjesnost korisnika o mogućnostima poslovnog softvera i njegovog potencijala zna varirati, a postoje velike razlike ovisno o industrijskoj vertikali, kao i o veličini tvrtke iz koje dolazi. Korisnici koji dolaze iz, primjerice, telekoma ili iz financijske industrije znatno su upućeniji od korisnika iz npr. komunalnih poduzeća. Moglo bi se reći da, u prosjeku, mlađe generacije menagera više očekuju od softvera za upravljanje poslovanjem.

-Nužnost softvera za upravljanje poslovanjem također je u vezi s industrijskom vertikalom iz koje korisnik

Registar godišnjih financijskih izvještaja središnji je izvor informacija o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju pravnih i fizičkih osoba.

GOSPODARSTVO

BDP: 1982,8 mlrd USD

BDP per capita: 1650 USD

Stopa rasta BDP-a: 7,1%

BDP prema sektorima: usluge (55%), industrija (28%), poljoprivreda (17%)

Izvoz (2011.): 302,4 mlrd. USD

Izvojni proizvodi: industrijski proizvodi, naftni derivati, drago kamenje i nakit, tkanine i proizvodi od tkanina

Zemlje izvoza: UAE (13%), SAD (10%), Kina (8%), Hong Kong (5%)

Uvoz (2011.): 443,7 mlrd. USD

Uvozni proizvodi: nafta i naftni derivati, zlato i srebro, mehanički proizvodi, električni proizvodi

Zemlje uvoza: Kina (11%), UAE (8%), Saudijska Arabija (6%), SAD (5%)

Stopa inflacije: 8,9%

Nezaposlenost: 9,8%

Strana ulaganja: 30,5 mlrd. USD

Internetski kod zemlje: .in

Pozivni broj: +91

Smanjenje rizika u poslovanju danas nužno je za uspješno i sigurno poslovanje.

dolazi, s veličinom tvrtke, ali i sa stilom upravljanja, no svakim danom sve je veća jer osigurava brže donošenje odluka na temelju činjenica. U trenutcima krize kad nije moguće povećati prihod ili dolazi do njegova smanjenja, automatski se postavlja pitanje gdje i kako ostvariti uštede na troškovima. Tada još više do izražaja dolaze informacije koje nam može pružiti takav softver - zaključuje Ivanka Zadro.

Širenje poslovanja u inozemstvo

Informacije o stranim tržištima ključne su ukoliko se planira proširiti poslovanje u inozemstvo. Sektor za međunarodne odnose Hrvatske gospodarske komore nudi opće informacije o pojedinim zemljama, njihovu gospodarstvu, gospodarskim odnosima s Hrvatskom te međusobnoj robnoj razmjeni. Želite li proširiti svoje poslovanje u inozemstvo putem izvoza ili neke druge poslovne aktivnosti, ili pak tražite poslovne partnere u drugim zemljama, jedan od ključnih čimbenika vašeg poslovnog uspjeha bit će poznavanje osnovnih informacija o tržištima drugih zemalja.

Business Intelligence - primjena poslovne inteligencije

-Tijekom posljednjih četrnaest godina, koliko je naša tvrtka prisutna u segmentu BI-ja, zapazili smo da je došlo do značajnijeg pozitivnog pomaka o samoj percepciji BI-ja i znanjima vezanim uz BI.

U najpropulzivnijim branšama (telekomi, maloprodaja, distribucija, bankarstvo i sl.) BI sustave uveli su prije desetak godina i takvim tvrtkama BI je postao osnovno sredstvo rada poput e-maila, telefona... Zaposlenici iz tih propulzivnih branši, s obzirom na 'godine staža u BI-ju' u potpunosti suvereno vladaju znanjima (poslovnim i IT) o BI-ju i kao takvi postaju vrlo traženi resurs u svojim tvrtkama, a i na tržištu - kaže mr.sc. Marko Kornfeld, izvršni direktor prodaje ALFATEC Group, te dodaje kako se, s druge strane, tvrtke koje ozbiljnije aspiriraju da postanu tržišni lider u svojim branšama sve više odlučuju na investiciju u BI projekt jer su svjesni nužnosti posjedovanja kvalitetnog BI rješenja kao jednog od preduvjeta za ostvarenje svojih poslovnih ciljeva i povećanja konkurentske prednosti. Trećoj skupini pripadaju tvrtke koje vjeruju da imaju BI rješenje, a obično se koriste samo tabličnim kalkulatorima u koji se ručno unose podatci i izvještajnim sustavima koji su isporučeni u sklopu ERP rješenja i u kojima se izvještaji rade direktno nad transakcijskom bazom, što znači nemaju izgrađeno skladište podataka, te je u značajnijoj mjeri onemogućena izrada složenih izvještaja i analitika. Priča se dodatno komplicira ako postoji više transakcijskih izvora podataka pa se postavlja pitanje konsolidacije i uparivanje samih podataka. Tek tada se, nažalost, nakon izgubljenog vremena i novca upoznaju s realnošću i počinju razmišljati o stvarnom BI sustavu, smatra Kornfeld.

Vrlo interesantan pozitivan pomak u zadnje tri godine napravile su državne tvrtke. Sve više pokazuju inte-

res za implementacijom BI sustava jer su shvatile da im takvi sustavi uistinu mogu pomoći u poslovanju da na jednostavan i brz način dođu do informacije. I u državnim tvrtkama sazrela je svijest ljudi da su im IT rješenja saveznik, a ne protivnik, zaključuje Kornfeld.

-Neovisno o tome na koji način promatramo BI u Hrvatskoj, bilo s pozicije tvrtke koja već ima implementiran BI sustav ili s pozicije tvrtke koja ga implementira, smatram da je razina BI znanja u Hrvatskoj vrlo visoka. To potvrđuju uspješni BI i CPM sustavi koji našim tvrtkama omogućuju donošenje pravovremenih odluka u svojem poslovanju i širenje na regiju i prostor EU te uspješni implementori koji su svoje znanje i kompetencije već uspjeli dokazati na brojnim projektima u regiji i EU - mišljenja je Josip Kustić, direktor konzaltinga, Poslovna Inteligencija d.o.o.

Kompletna usluga pri izgradnji BI i CPM sustava podrazumijeva analizu, dizajn, razvoj i implementaciju sustava te adekvatno vođenje projekta tijekom njegove implementacije. Ukoliko je implementator ujedno i mogućnosti ponuditi i edukaciju za IT i poslovne korisnike u korištenju BI alata te kasnije usluge održavanja i adekvatnu podršku, time će se pokriti sve potrebe klijenta u implementaciji BI rješenja.

FINA - dostupnost registara

Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata evidencija je svih transakcijskih računa poslovnih subjekata, podataka o novčanim sredstvima i podataka o računima posebne namjene za naplatu zajedničkih prihoda proračuna koji se vode kao podračuni računa državnog proračuna Republike Hrvatske.

Registar godišnjih financijskih izvještaja središnji je izvor informacija o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju pravnih i fizičkih osoba koji su obveznici poreza na dobit, njih gotovo 100.000.

Registar koncesija jedinstvena je elektronička evidencija ugovora i središnji izvor informacija o svim koncesijama ugovorenim na području RH.

Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika jedinstvena je baza podataka o upisanim opterećenjima, pravima ili zabranama na pokretninama, dionicama, udjelima i poslovnim udjelima.

Internetski servis info.BIZ omogućuje jednostavan i suvremen način pristupa informacijama o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju poduzetnika te o poslovnoj okolini u kojoj oni djeluju.

HKG - Centar za poslovne informacije

Centar za poslovne informacije kao info točka HGK osigurava, obrađuje i dostavlja najrazličitije vrste po-

slovnih informacija domaćim pravnim i fizičkim osobama, tijelima državne uprave i ostalim institucijama u zemlji, te inozemnim pravnim i fizičkim osobama uključujući i inozemna veleposlanstva u RH.

Poslovne informacije obuhvaćaju različite vrste statističkih, financijskih, carinskih i drugih podataka, a koje se osiguravaju temeljem komorskih informacijskih servisa:

- Registar poslovnih subjekata (integrirana baza podataka o svim trgovačkim društvima registriranim u RH koja objedinjuje podatke Trgovačkog suda, DZS-a, FINA-e i Carinske uprave RH temeljem koje se mogu generirati izvješća prema najrazličitijim kriterijima);
- Registar izvoznika/uvoznika (baza podataka o trgovačkim društvima u RH čiji je izvoz, tj. uvoz evidentiran u protekloj godini od strane Ministarstva financija - Carinske uprave RH temeljem koje se također mogu generirati različiti tipovi izvješća;
- Burza roba i usluga (informacijski servis za besplatno oglašavanje domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba putem kojeg se olakšava i potiče njihova međusobna poslovna suradnja);
- Burza otpada (informacijski servis koji je uspostavljen sa svrhom evidentiranja i izvještavanja o ponudi i potražnji sekundarnih sirovina na području RH);
- Registar predstavništava inozemnih tvrtaka u RH (Centar redovito od Ministarstva gospodarstva preuzima podatke o stranim predstavništvima i pruža informacije prema određenim kriterijima);
- Registar posrednika u prometu nekretninama;
- Imenik agenata u prometu nekretninama;
- Izrada bonitetnih izvješća za domaće i inozemne tvrtke (cjeloviti izvještaj o poslovanju pojedine tvrtke, uključujući i njezine financijske pokazatelje);

Važno je napomenuti da su svi registri javni i dostupni na web stranicama HGK. U sklopu Centra za poslovne informacije organiziran je Odjel za poslovne informacije, čija je osnovna zadaća priprema informacija, izlita, analiza prema podatcima iz komorskih baza, kao npr. informacije o poslovnim subjektima u RH.

Sustav javne nabave u RH

U Republici Hrvatskoj područje javne nabave regulira Zakon o javnoj nabavi, koji je uvelike uzeo u obzir odredbe prava Europske unije u području javne nabave. Ovim se Zakonom uređuju: postupci javne nabave svih vrijednosti, u kojima naručitelji i ponuditelji sklapaju ugovore o javnim radovima, ugovore o javnoj nabavi robe i ugovore o javnim uslugama; nadležnosti tijela nadležno za sustav javne nabave i Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave te pravna zaštita u svezi s postupcima javne nabave. Javna nabava obuhvaća skup postupaka koje naručitelji, koji

samostalno ne stječu financijska sredstva, nego su neposredni ili posredni korisnici državnih ili lokalnog proračuna, moraju provesti prije zaključivanja ugovora o javnoj nabavi roba, radova ili usluga.

U javnoj nabavi susreću se dva bitna segmenta državne ekonomije: javni sektor kao naručitelj i privatni sektor kao ponuditelj. Javni naručitelji u Republici Hrvatskoj mogu biti državna tijela Republike Hrvatske, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje su osnovane za određene svrhe radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, a koje nemaju industrijski ni trgovački značaj te udruge koje su osnovala državna tijela ili jedinice lokalne samouprave.

SKLADIŠTENJA I ČUVANJA POSLOVNE DOKUMENTACIJE

Današnji trendovi u IT industriji takvi su da se prebrzo mijenjaju i hardver i softver, pa su migracije podataka nužnost. Za dugotrajno čuvanje podataka takva praksa je nepoželjna zbog troškova i opasnosti od promjene/gubitka podataka, pa se pojava novih medija koji bi migraciju prolongirali ili pak učinili nepotrebnom sa zanimanjem iščekuju. Razni cloud servisi prijelazno su i kratkotrajno rješenje zbog ovisnosti o Internet vezi i nepoznanici na kakvom se mediju i gdje podatci zapravo nalaze. Stoga se za dugotrajno čuvanje podataka treba prikloniti off line tehnologiji koja je u što dužoj i široj primjeni, te koja je „izliječila dječje bolesti“. Jedina takva tehnologija koja je u širokoj primjeni s vrlo malim doradama jest tehnologija pohrane na optičke diskove koja je u primjeni od 60-ih godina 20. stoljeća.

Međutim, usprkos najavama proizvođača archival grade medija poražavajući rezultati u praksi bacili su teško izbrisivu sjenu na ozbiljnost optičkih medija, neovisno o prefiksu archival koji bi nosili. Refleksiivni sloj zlata ili srebra malo toga bi u praksi uspio promijeniti. Razlozi? Uvijek isti način snimanja - „prženje“ organskog sloja kao nositelja zapisa. Naime, organski sloj koji je nositelj zapisa izuzetno je osjetljiv na već svakodnevnih mikroklimatske uvjete, tj. već sobna temperatura, vlaga i svjetlost prečesto imaju pogubni utjecaj na njega, što rezultira gubitkom čitljivosti podataka već i nakon par mjeseci, a najčešće unutar 2-5 godina. Pogadate, takva „trajnost“ nije adekvatna za pohranu obiteljskih fotografija, a kamoli bitnih poslovnih podataka.

Unatrag dvije godine nastala je komercijalna tehnologija koja rješava ove probleme. Tehnologija razvijana u suradnji sveučilišta UTAH i praške tvrtke Northern Star rezultirala je u konačnici novim proizvodom - optičkim medijem DataTresorDisc na kojem je organski, raspadljivi sloj kao nositelj zapisa zamijenjen s postojećim, anorganskim metal-keramičkim slojem u koji se podatci također zapisuju uobičajenim laserskim snimačem, ali na način da se urezuju/graviraju umjesto da se pale/prže. Činjenica jest da je razdoblje najveće slave optičkih medija nekoliko godina iza nas, međutim, medij čitljiv u svim postojećim i novim optičkim uređajima, a neosjetljiv na svjetlost, magnetsko polje, vodu/vlagu i ekstremne temperature, tj. neizbrisiv, s tvorničkom garancijom čitljivosti 160 godina testiranom prema ECMA-379; ISO/IEC 10995 pod ekstremnom svjetlosti (750W/m2), predstavlja idealno rješenje za dugotrajnu pohranu podataka u svakom uredu.

Davor Bašić, prof.inj.-arhiv., voditelj grupe, Hrvatske ceste d.o.o.

Informacije o stranim tržištima ključne su ukoliko se planira proširiti poslovanje u inozemstvo.